

Briuselis, 2018 m. kovo 8 d.
(OR. en)

6931/18

CORDROGUE 26
SAN 78
RELEX 202

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

data: 2018 m. kovo 8 d.

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 6441/18

Dalykas: Skatinimas narkotikus vartojantiems nusikaltėliams taikyti prievartinių
sankcijų alternatyvas
– Tarybos išvados (2018 m. kovo 8 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl skatinimo narkotikus vartojantiems nusikaltėliams taikyti prievartinių sankcijų alternatyvas, kurias Taryba priėmė 2018 m. kovo 8 d. įvykusiame posėdyje.

Tarybos išvados dėl skatinimo narkotikus vartojantiems nusikaltėliams taikyti prievartinių sankcijų alternatyvas

Europos Sąjungos Taryba ir Europos Sąjungos valstybės narės,

PRIPAŽINDAMOS, kad nelegalių narkotikų vartojimas ir narkomanija yra visuomenės sveikatos problema, į kurią, siekiant visoje Europoje gerinti asmenų, šeimų ir bendruomenių sveikatą ir viešąjį saugumą, reikia reaguoti tinkamomis ir veiksmingomis į asmenis orientuotomis sveikatos ir socialinės srities priemonėmis;

PAKARTODAMOS, kad plėtojant ir įgyvendinant Europos Sąjungos kovos su narkotikais politiką gerbiamas žmogaus orumas, laisvė, demokratija, lygybė, solidarumas, teisinė valstybė ir žmogaus teisės, taip pat kiekvieno asmens pagrindinės laisvės;

PRIMINDAMOS, kad Europos Sąjunga siekia prisidėti prie narkotikų paklausos ir narkotikų pasiūlos Europos Sąjungoje mažinimo įgyvendindama integruotą, subalansuotą ir faktiniais duomenimis grindžiamą kovos su narkotikais politiką;

AKCENTUODAMOS, kad trijose Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės konvencijose valstybių prašoma, laikantis nacionalinių teisinių sistemų ir taikytinos tarptautinės teisės, kai tinkama, kaip apkaltinamųjų nuosprendžių ir bausmių alternatyvą numatyti narkotikus vartojančių asmenų, įvykdžiusių šiose konvencijose išvardytus nusikaltimus, gydymo, švietimo, vėlesnės priežiūros, reabilitacijos ir socialinės reintegracijos priemones;

PRIMINDAMOS, kad Jungtinių Tautų aukšto lygio pareiškimuose ir rezoliucijose akcentuojamas akivaizdus tolesnių veiksmų poreikis, įskaitant būtinybę nustatyti ir plėtoti ekonomiškai efektyvius ir faktiniais duomenimis grindžiamus alternatyvius metodus, ir apsvarstyti galimybes atitinkamais atvejais visapusiškai įgyvendinti tokias priemones vykdant teisėsaugos institucijų, baudžiamosios justicijos, visuomenės sveikatos apsaugos, socialinės bei švietimo sistemų ir sveikatos priežiūros bei socialinių paslaugų teikėjų bendrą veiklą ir bendradarbiavimą, taip pat rinkti su atitinkamų priemonių įgyvendinimu susijusius duomenis, geriausios praktikos pavyzdžius bei vykdyti atitinkamus mokslinius tyrimus ir dalytis tokiais duomenimis, pavyzdžiais bei rezultatais;

PRIPAŽINDAMOS, kad priemonės, kurios narkotikus vartojantiems nusikaltėliams taikomos kaip alternatyva apkaltinamajam nuosprendžiui ar bausmei, įskaitant laisvės atėmimą, yra faktiniais duomenimis grindžiama esminė parama asmenims, kuriems dėl narkotikų vartojimo ar priklausomybės nuo narkotikų reikia pagalbos;

PAKARTODAMOS, kad viso baudžiamosios justicijos proceso metu reikia laikytis priežiūros tęstinumo principo, o nacionalinėje politikoje užtikrinti proporcingumo principą, taip pat kiek tai susiję su narkotikus vartojančių nusikaltėlių įvykdytais nusikaltimais;

PRIPAŽINDAMOS, kad narkotikus vartojantiems nusikaltėliams taikant įkalinimo alternatyvas gali sumažėti recidyvo atvejų, finansinė bei administracinė našta ir socialinės sąnaudos, taip pat kartu gali padidėti socialinė įtrauktis;

MANYDAMOS, kad reikia toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad visuotinėje kovos su narkotikais politikoje būtų naudojamos alternatyvios priemonės;

PAŽYMĖDAMOS, kad 2016 m. Komisijos ataskaitoje „Reagavimo į narkotikus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus ir su narkotikais susijusius nusikaltimus taikant prievartinių sankcijų alternatyvas tyrimas“ (*Study on alternatives to coercive sanctions as response to drug law offences and drug-related crimes*)¹ padaryta išvada, jog visos valstybės narės yra įdiegusios bent vieną prievartinėms sankcijoms alternatyvią priemonę, o kai kurios turi daugiau tokių priemonių, ir paprastai turimos alternatyvos yra susijusios su gydymu. Kartu PRIMINDAMOS, kad tyrime akcentuotos valstybėse narėse egzistuojančios praktinės ir administracinės kliūtys prievartinių sankcijų alternatyvų naudojimui, ir kad duomenų, kurių reikia norint įvertinti ir tobulinti alternatyvias priemones, ypač susijusių su rezultatų pasiekimo lygiais ir asmenų, kuriems šios priemonės taikomos, poreikiais, yra mažai;

REMDAMOSI Europos Sąjungos kovos su narkotikais strategija (2013–2020 m.)² ir 2017–2020 m. Europos Sąjungos kovos su narkotikais veiksmų planu³, kuriuose valstybės narės raginamos atitinkamais atvejais ir pagal nacionalinę teisinę sistemą nustatyti ir taikyti prievartinių sankcijų alternatyvas narkotikus vartojantiems nusikaltėliams, pavyzdžiui, švietimą, nuosprendžio vykdymo atidėjimą paskiriant gydymą, baudžiamojo tyrimo ar persekiojimo sustabdymą, reabilitacijos, išgijimo ir vėlesnės priežiūros priemones ir socialinę reintegraciją;

¹ *Study on alternatives to coercive sanctions as response to drug law offences and drug-related crimes*, 2016 m., „RAND Europe“, Europos Komisijos pavedimu.

² OL C 402, 2012 12 29, p. 1–10.

³ OL C 215, 2017 7 5, p. 21–58.

PAŽYMĖDAMOS, kad prievartinių sankcijų alternatyvos gali būti taikomos įvairių nusikalstamų veikų atveju, pavyzdžiui, nusikaltimų, įvykdytų dėl narkotikų vartojimo, kad daugelyje valstybių narių narkotikų vartojimas ir (arba) narkotikų turėjimas asmeniniam naudojimui nelaikomi nusikalstama veika ir kad valstybės narės pagal atitinkamą nacionalinę teisę gali nustatyti tokias priemones, kokios, jų manymu, yra tinkamos tais atvejais, kurie yra susiję su narkotikus vartojančiais nusikaltėliais;

PAŽYMĖDAMOS, kad dėl teisinių sistemų ir poreikių skirtumų prievartinėms sankcijoms alternatyvių priemonių patvirtinimą ir įgyvendinimą valstybės narės turėtų pritaikyti prie realijų ir prie savo nacionalinių teisinių sistemų;

PRIMINDAMOS, kad įgyvendinant tokias priemones turėtų būti toliau vykdomi tyrimai ES lygmeniu, siekiant pateikti patikimų ir palyginamų duomenų apie jų taikymą;

PRIPAŽINDAMOS, kad terminas „prievartinių sankcijų alternatyvos“ pagal valstybių narių nacionalinės teisės aktus taip pat galėtų reikšti alternatyvas, kurios narkotikus vartojantiems nusikaltėliams taikomos vietoj tradicinių baudžiamosios justicijos priemonių arba kartu su šiomis priemonėmis;

PRIPAŽINDAMOS, kad pagal SESV 83 straipsnį nacionalinės baudžiamosios justicijos politikos ir baudžiamosios teisės aktų, kuriais apibrėžiami su narkotikais susiję nusikaltimai ir sankcijos, rengimas ir priėmimas priklauso valstybių narių kompetencijai, kartu PRIMINDAMOS, kad pagal SESV 168 straipsnį Europos Sąjunga papildo valstybių narių veiklą mažinant su narkotikais siejamą žalą sveikatai, taip pat plėtojant informavimą ir prevenciją;

TARYBA

1. PABRĖŽIA, kad valstybės narės turi, pagal savo teisinės sistemas, kai tikslinga, nustatyti ir taikyti prievartinėms sankcijoms alternatyvias priemones narkotikus vartojantiems nusikaltėliams, kad būtų užtikrinta nusikaltimų prevencija, mažinamas recidyvizmas ir didinamas baudžiamosios justicijos sistemos efektyvumas ir veiksmingumas, kartu taip pat išnagrinėti galimybes sumažinti žalą sveikatai ir kuo labiau sumažinti pavojų visuomenei.
2. RAGINA valstybes nares, kai tikslinga, nacionalinės teisės aktuose nustatyti prievartinėms sankcijoms alternatyvias priemones narkotikus vartojantiems nusikaltėliams (pavyzdžiui, švietimą, (nuosprendžio vykdymo atidėjimą paskiriant) gydymą, baudžiamojo tyrimo ar persekiojimo sustabdymą, rehabilitacijos, išgijimo ir vėlesnės priežiūros priemones ir socialinę reintegraciją), toliau skatinti galimybes naudotis šiomis priemonėmis, veiksmingą jų įgyvendinimą, stebėseną ir vertinimą.
3. PRIMENA, kad šios priemonės gali būti įgyvendinamos įvairiuose narkotikus vartojančių nusikaltėlių įvykdytų nusikaltimų nagrinėjimo proceso etapuose, įskaitant, kai tikslinga, ikiteisminį konsultavimąsi, ir laikantis nacionalinės teisės aktų.
4. PRAŠO valstybių narių vykdant nacionalinę politiką išnagrinėti turimus šių priemonių įgyvendinimo duomenis ir pasidalyti jais su atitinkamomis Europos ir nacionalinėmis ataskaitas teikiančiomis institucijomis ir stebėsenos sistemomis.
5. PRAŠO valstybių narių didinti informuotumą, pavyzdžiui, organizuojant mokymus, apie galimybes naudotis šiomis priemonėmis ir veiksmingą jų naudojimą, ir remti nacionalinių politikos formuotojų, teisėsaugos, baudžiamosios justicijos, visuomenės sveikatos apsaugos, socialinės ir švietimo srities specialistų, taip pat, kai tikslinga, narkotikus vartojantiems nusikaltėliams paramą teikiančių asmenų bendradarbiavimą ir bendrą veiklą.
6. RAGINA valstybes nares, Europos Sąjungos institucijas, agentūras ir įstaigas stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą propaguojant numatytų prievartinėms sankcijoms alternatyvių priemonių naudojimo ir faktinių duomenų apie šių priemonių veiksmingumą rinkimo gerąją praktiką ir keičiantis tokios praktikos pavyzdžiais su ES nepriklausančiomis šalimis.

7. PRAŠO Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro (ENNSC) toliau stebėti priemones ir keisti informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su šių priemonių įgyvendinimu, plėtojimu, jų veiksmingumu ir ekonominiu efektyvumu, ir PRAŠO Komisijos remti šį darbą.

8. PRIMENA Komisijos pareigą atlikti bendrą ES kovos su narkotikais strategijos (2013–2020 m.) ir 2017–2020 m. ES kovos su narkotikais veiksmų plano įgyvendinimo įvertinimą, kuriame, *inter alia*, turi būti atsižvelgta į išvadas prievartinių sankcijų alternatyvų klausimu.
